

VII. Т Р У Д

Разпределението на заетите лица по отрасли (табл. 1) е извършено според дейността, в която са зети лицата. Лицата, занимаващи се предимно с лечебна дейност в системата на Медицинска академия (табл. 1 и 2), се включват в „Здравеопазване, социално осигуряване, физкултура, спорт и туризъм“.

Данните за средния годишен брой на работниците и служещите са взети от годишните отчети на предприятията, учрежденията и организациите.

Разпределението на работниците и служещите по отрасли на народното стопанство е извършено въз основа на отрасловата принадлежност на предприятията, учрежденията и организациите, в които са зети.

От 1982 г. е извършена промяна в отрасловата принадлежност на някои учреждения и организации от непроизводствената сфера, поради което намалява броят на работниците и служещите в отраслите „Управление“ и „Други отрасли на непроизводствената сфера“ за сметка на увеличението му в отраслите „Наука и научно обслужване“, „Здравеопазване, социално осигуряване, физкултура, спорт и туризъм“, „Финанси, кредит и застраховка“ и други.

В табл. 1 и 2 лицата, зети в дейностите „Събиране на диворастващи и недървесни продукти“ и „Лов, спортен риболов“ до 1985 г. вкл. са посочени в отрасъл „Други отрасли на материалното производство“, а за 1986 г. — в отрасъл „Горско стопанство“. Зетите в селскостопанската авиация до 1985 г. включително са отнесени в отрасъл „Селско стопанство“, а за 1986 г. — в отрасъл „Транспорт“. Промяната е извършена съгласно Класификатор „Отрасли на материалното производство — 1986 г.“

В данните за средния годишен брой на работниците и служещите са включени всички зети лица в предприятията, учрежденията и организациите, които получават работна заплата. Не са включени зетите лица в частните заведения и частните земеделски стопанства, религиозните учреждения и организации. До 1983 г. вкл. зетите кооператори в ТКЗС са включени в отрасъл „Селско стопанство“.

Различието между средния годишен брой на работниците и служещите, поместен в раздел „Труд“ и в останалите отраслови раздели, се дължи на включването към съответните отрасли в настоящия раздел на лица, които са зети в стопанските ведомства, управления и обединения на предприятия и организации и в други дребни предприятия и организации. Отрасловите раздели съдържат данни по трудовите показатели само за предприятията, обособени на самостоятелен баланс.

Средният годишен брой на работниците и служещите е получен като средно аритметично от средносписъчния брой през отделните месеци (тримесечия), разделен на броя на календарните месеци (тримесечия). За отделните месеци този брой е получен като средно аритметично от общия брой на персонала по списък за всеки календарен ден, разделен на броя на календарните дни. В списъчния състав на работниците и служещите са включени всички онези лица, които са в трудови договорни отношения с предприятието или учреждениято, и онези, които са зети най-малко един ден в основната дейност на същото и най-малко 5 дена в извънредната дейност на предприятието или учреждениято.

В броя на работниците е показана онази част от персонала в основната дейност на предприятието от материалното производство (промишлени, строителни, селскостопански, транспортни, търговски и др.), която непосредствено участва в производствения процес (основните работници и спомагателните работници, които обслужват непосредствено основните работници в производствения процес).

Намалението на работниците в сферата на материалното производство и в отрасъл „Търговия, материално-техническо снабдяване и изкупуване“ за 1986 г. е вследствие включването на управителите на магазини, заведения за обществено хранене и други търговски обекти в една от съответните категории ръководен персонал, специалисти или работници, в зависимост от категорията на обектите. До 1985 г. вкл. всички управители са отнасяни в категорията „Работници“.

Наблюдението на работниците и служещите към определена дата не обхваща зетите в религиозните учреждения и организации, частните заведения и частните земеделски стопанства и до 1975 г. вкл. — тези в ТКЗС.

В данните за зетите специалисти се включват само тези специалисти, които се числят в списъчния състав на персонала в държавни, кооперативни и обществени предприятия, учреждения и организации, включително и в спомагателните им стопанства, независимо от изпълняваната от тях работа. Не са включени специалистите, които не работят, както и тези, упражняващи свободни професии, и други.

За специалисти се считат онези лица, които имат диплома (свидетелство, удостоверение) за завършено висше, полувисше и средно специално образование и приравнените към тях с правителствени документи.

Разпределението на специалистите по специалности е извършено въз основа на специалността по диплома, която лицето е придобило при завършване на учебното заведение, а не по занятието (длъжността), което изпълнява в момента на наблюдението.

Разпределението на специалистите по отрасли на народното стопанство е извършено въз основа на отрасловата принадлежност на предприятията, учрежденията и организациите, в които работят.

Данните за броя на повишилите квалификацията си кадри обхващат всички лица от списъчния състав на персонала в предприятията или учрежденията, звършили с изпит курсове и школи в професионалните учебни центрове или извън тях, курсове за повишаване на разряд, степен, клас, школи за чеден опит и нови методи на труда, курсове със специално предназначение, курсове и школи за повишаване икономическите знания, за придобиване на нова професия и други постоянно действащи курсове и школи за специализация и преквалификация. Не се включват лицата, завършили техникумите и професионално-техническите училища, учащите се в различните учебни заведения (висши, средни и др.), които преминават производствения си стаж в предприятието (учреждението), преминалите санитарен минимум, техника по безопасността, инструктажи, краткотрайни семинари, съвещания и други.